

**Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp,
Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i fritidshem.
VT 2020
Fakulteten för lärarutbildning**

Förutsättningar för fysiska aktiviteter i fritidshemmet.

- En kvalitativ undersökning av fritidspedagogers
förutsättningar i fritidshemmets undervisning

Amer Fikic och Albana Momcila

Titel

Förutsättningar för fysiska aktiviteter i fritidshemmet.

- En kvalitativ undersökning av fritidspedagogers förutsättningar i fritidshemmets undervisning.

Handledare

Göran Roos

Bedömande lärare

Jonas Asklund

Abstract

Syftet med detta forskningsarbete var att belysa hur fritidspedagogernas förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter på fritidshemmet ser ut. Utöver det undersökte vi även om det fanns strukturella och individuella faktorer som kunde påverka fritidspedagogers förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet på fritidshemmets. Vårt ändamål var inte att finna en allmängiltig sanning kring fritidspedagogers situation utan vi vill få en större förståelse av intervjupersonernas upplevelser av förutsättningarna att arbeta med fysisk aktivitet i fritidshemmet. I vårt forskningsarbete utgick vi utifrån den sociokulturella teorin.

I vårt forskningsarbete har vi redogjort och presenterat tidigare forskning som berör vårt forskningsområde. Den tidigare forskningen lyfter fram olika faktorer när det gäller förutsättningarna att arbeta med fysiska aktiviteter i skolans värld som vi anser har varit relevanta.

Vår datainsamling gjordes genom semistrukturerade intervjuer med sex utbildade fritidspedagoger och yrkesverksamma fritidspedagoger i fritidshemmet på två olika grundskolor i Malmö. De arbetar alla med fysiska aktiviteter i fritidshemmets verksamhet. Urvalet av intervjupersoner baserades på ett homogent urval där intervjupersonerna är både män och kvinnor med olika långa arbetslivserfarenheter. Vi kontaktade fritidspedagoger på två skolor i Malmö genom e-post där vi presenterade oss och syftet med vårt forskningsarbete.

Informanterna i undersökningen upplever att de har förutsättningar för att arbeta med fysiska aktiviteter i fritidshemmet. I fritidsverksamheten bedrivs det dagligen fysiska aktiviteterna där kroppen är i rörelse i olika former och situationer. Den fysiska aktiviteten och arbetet kring det kan se olika ut på olika fritidsverksamhet på grund av olika strukturella och individuella förutsättningar. Faktorer som kunskap, behörighet och avsatt planeringstid (motivation) är tydliga individuella faktorer som framkommer i undersökningen som kan påverka arbetet med fysisk aktivitet. Vidare framkom det även att strukturella förutsättningar också styr arbetet med fysisk aktivitet.

Ämnesord: Fritidshem, fritidspedagog, fysisk aktivitet, förutsättningar.

Förord

Först och främst vill vi tacka alla intervjupersoner som ställt upp och avsatt sin tid för att besvara våra intervjufrågor. Det har gjort det möjligt för oss att kunna utföra undersökningen genom att dela med sig sina livs historier. Vidare vill tacka vår handledare Göran Roos vid Kristianstads högskola för den givande handledningen under arbetets gång. Vi vill även tacka Jonas Asklund, bedömande examinator för de råd och vägledning vi fått längs arbetets gång.

Stort tack även till ett antal personer som på ett eller annat sätt varit delaktiga genom att dela med sig många intressanta tankar och aspekter kring ämnet.

Arbetet med denna undersökning har varit lärorikt och givande. Det har varit intressant och betydelsefullt att ta del av dessa personers upplevelser kring förutsättningarna för fysisk aktivitet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund	6
1.2 Begreppsförklaring	6
1.3 Syfte och frågeställning	7
2. Tidigare forskning	8
2.1 Förskolans förutsättningar för att främja fysisk aktivitet	8
2.2 Mer tid för kvalitet och arbetsglädje – 2 000 lärare i fritidshem om sin arbetssituation	9
.....2.3 Bunkefloprojektet – en hälsofrämjande livsstil	10
2.4 Från fritidspedagog till hjälplärare	11
2.5 Fritidshem eller servicehem.....	12
2.6 Om de nya grundlärarna med inriktning mot arbete i fritidshem	13
3. Teoretiska utgångspunkter	15
3.1 Sociokulturell teori	15
4. Metod	17
4.1 Urval	17
4.2 Avgränsning.....	17
4.3 Genomförande	18
4.4 Fenomenologi	19
4.5 Transkribering och kodning av transkription	19
4.6 Reliabilitet och validitet.....	20
4.7 Etiska övervägande.....	20
5. Redovisning av resultat och analys	22
5.1 Presentation av informanterna	22
5.2 Vad är fysisk aktivitet och hur ser arbetet ut med fysiska aktiviteter på fritidshemmets verksamhet	23
5.2.1 Sammanfattande analys	25
5.3 Fritidshemmets förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter.....	26
5.3.1 Sammanfattande analys	27
5.4 Fritidspedagogernas strukturella och individuella förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter	28

5.4.1 Sammanfattande analys	29
6. Diskussion	31
7. Slutsats.....	35
Referens	36
Bilaga 1	38
Bilaga 2	39

1. Inledning

År 2018 fick Riksidrottsförbundet i uppdrag av regeringen att satsa på mer fysisk aktivitet och rörelse i skolan. Syftet med satsningen var att förbättra folkhälsan, välbefinnandet och skolresultaten i samhället. (Riksidrottsförbundet, 2018) Enligt Centrum för idrottsforskning (CIF) visar studier av bland annat Gisela Nyberg att det är många barn och unga som är fysiskt inaktiva stora delar av dagen. Även skolans obligatoriska undervisning bidrar till den fysiska inaktiviteten hos barn och unga. Vidare visar studien att det fanns behov av mer fysisk aktivitet i skolan. Fysisk aktivitet är bra för barn och ungas välbefinnande, folkhälsan och skolresultatet. (Centrum för idrottsforskning, 2017) I skolans läroplan står det att skolor ska sträva och erbjuda alla elever fysisk aktivitet under hela skoldagen kontinuerligt. (Skolverket, 2019) Enligt regeringen och Skolinspektionen är den fysiska aktiviteten som erbjuds inom skoldagens ram inte tillräcklig. Det finns dessutom en hög frånvaro bland elever i skolans undervisning inom ämnet idrott och hälsa. (Regeringskansliet, 2017) Skolinspektionen riktar sin kritik mot två huvudorsaker. Skolinspektionen pekar dels på att personal saknar kunskap om uppdraget, dels på att personalen har lite planerings tid till sitt förfogande. (Skolinspektionen, 2010:3) Skolinspektionens synpunkter är lika aktuella idag med tanke på hur vikten av fysisk aktivitet betonas i Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011;

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika närmiljöer. Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysisk aktiva. Vidare ska undervisningen bidra till en förståelse för hur fysisk aktivitet och utevistelse kan påverka hälsa och välbefinnande. (Skolverket, 2019)

Fritidshemmet ska ha samarbete med närsamhället och dess föreningsliv för att erbjuda eleverna ytterligare fysiska aktiviteter. Även om ansvaret ligger utanför skolan och fritidshemmets ansvarsområde så ska fritidshemmet samverka med hemmet. Positiva upplevelser av fysisk aktivitet i tidig ålder ger förutsättningar för ett fysiskt aktivt liv. Området kring fysisk aktivitet blir aktuellt i fritidshemmet uppdrag då de har i uppdrag att utgå utifrån elevernas behov. (Skolverket, 2014)

Vårt syfte med forskningsarbetet är att belysa vad fysisk aktivitet innebär för fritidspedagoger samt vilka förutsättningarna fritidspedagoger anser sig ha när det gäller att arbeta med fysiska aktiviteter på fritidshemmet. Vidare vill vi undersöka om det finns strukturella/organisatoriska och individuella faktorer som påverkar fritidspedagogernas förutsättningar samt hur de påverkar dem. Vårt syfte är inte att sträva efter att finna en allmängiltig sanning om fritidspedagogers situation utan vi vill få en förståelse för intervjupersonernas upplevelser av förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet.

1.1 Bakgrund

Vi har valt att skriva om fritidspedagogers förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet på fritidshemmet på grund av att vi utbildat oss till grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem och ämnet idrott. Vi har dessutom båda många års erfarenhet av arbete på fritidshemsverksamhet. Vårt intryck är att med tiden så har engagemanget och förutsättningarna angående fysisk aktivitet förändrats. Det beror delvis på samhällsutvecklingen där det digitala samhället har påverkat individens och skolans värld. En annan förklaring kan vara att fritidspedagogers funktion har blivit att lösa tillfälliga problem som uppstår under skoldagen. Problem som att bland annat täcka sjukfrånvaro, vikariera, agera elevassistent följa och ta emot elever från gymnastiken, vara rastvakt och lösa konflikter. Utöver våra egna reflektioner av våra upplevelser och erfarenheter har vi under vår utbildning fått gå ut på VFU praktik och ta del av andra fritidsverksamhet som väckt intresset för fritidspedagoger förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet.

1.2 Begreppsförklaring

Med fritidspedagoger menar vi behöriga fritidspedagoger med examen som fritidspedagog, lärare i fritidshemmet och grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshemmet.

Med benämningen obehöriga fritidspedagoger avser vi elevassistenter, barnskötare och annan personal som arbetar på fritidsverksamheten.

Begreppet fysisk aktivitet används här i betydelsen där all fysisk rörelse omfattas. Den fria leken, styrda aktiviteter i alla miljöer. (Mattsson, Jansson & Hagströmer, 2016)

Strukturella faktorer: är rektorer, lärare samt fritidspedagoger själva införstådda med fritidshemmets uppdrag? Hur mycket planeringstid avsätts åt fritidspedagogerna för att kunna planera och bedriva därefter en kvalitativ fritidshemsundervisning. Det vill säga enligt läroplanen, miljöer, arbetsgrupp och barngrupp.

Individuella: menar vi om fritidspedagogerna själva har kunskap, behörighet och avsatt planeringstid (motivation).

1.3 Syfte och frågeställning

Fysisk aktivitet är ett behov hos eleverna som tydligt skrivs fram i Läroplanen. Vi avser därför att undersöka om förutsättningarna att arbeta med fysisk aktivitet på fritidshemmet. Syftet med vårt arbete är att ta reda på hur fritidspedagogerna på fritidshemmet ser på sina förutsättningar.

- Vad är fysisk aktivitet enligt fritidspedagogerna själva?
- Hur ser de fysiska förutsättningarna ut för fritidspedagoger att arbeta med fysiska aktiviteter ut enligt dem själva?
- Hur ser fritidspedagogernas strukturella samt individuella förutsättningar ut?

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer tidigare forskning som vi anser är relevant och som berör vårt forskningsområde att presenteras. Någon forskning direkt om fritidspedagogers förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet samt hur det ser ut idag har vi inte kunnat hitta. Detta på grund av att det inte finns mycket tidigare forskning inom ämnet som riktar sig till fritidshemmet. Vi har därför sökt tidigare forskning som avhandlar samma område inom motsvarande verksamheter i skolans värld. Skolans undervisning, förskolans undervisning och fritidshemmets undervisning går under samma läroplan med samma uppdrag. (Skolverket, 2019) Det finns många likheter mellan den utvalda tidigare forskning som gjorts på förskolor och skolor och vårt forskningsområde. Den tidigare forskningen benämner faktorer som kan påverka förutsättningarna för att arbeta med fysiska aktiviteter i de olika verksamheterna, och fritidspedagogers strukturella och individuella förutsättningar lyfts fram samtidigt som fördelarna med fysiska aktiviteter belyses. Vi har även valt att ha med Finn Calanders (1999) tidigare forskning trots att det är gammal forskning som gjordes för länge sen. Vi anser att den är relevant då det inte skett så mycket eller stora förändringar i skolans värld. Det Calander kommit fram i sin avhandling är fortfarande aktuellt i dagsläget.

2.1 Förskolans förutsättningar för att främja fysisk aktivitet

År 2016 genomförde Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (CES) i Stockholms läns landsting en enkätbaserad forskning av förskolors arbete med att främja fysisk aktivitet. Enkätundersökningen skickades ut till 2 245 kommunala och fristående förskoleverksamhet i Stockholms län och drygt hälften 1174 deltog i undersökningen. (CES, 2018:3) Undersökningen visade att en stor del av deltagande förskolorna i Stockholms län arbetar hälsofrämjande men att kvaliteten på arbetet inom förskolorna varierade. I undersökningen visade det sig att många av förskolorna som deltog behöver göra åtgärder. Bland annat behövde de använda sig av en mer aktiv och medveten hälsofrämjande pedagogik när det gäller fysisk aktivitet, samtidigt som de måste se till att förskolegården följde Boverkets allmänna råd och vägledning om friyta. (CES, 2018:7)

Enkäten berörde faktorer som i internationell forskning visat sig ha stor betydelse för förskolebarns matvanor, rörelsevanor samt deras hälsa. Vid frågor om förutsättningar för fysisk aktivitet svarade 66 procent av förskolorna att de bedriver organiserad fysisk aktivitet om minst 20 minuter varje vecka. I stort sett alla deltagande förskolor det vill säga 97 procent

svarade att de har någon form av utrustning för aktiv lek både för inomhus och utomhus (lek utrustning som bollar). 89 procent svarade att de har leksaker som kräver rörelse genom att dra eller skjuta framför sig (vagnar) och 79 procent har leksaker att åka med. När det gäller förutsättningarna för inomhusaktiviteter svarade 68 procent av förskolorna att det fanns utrustning för aktiv lek på golvet. På frågor gällande utomhusvistelse på förskolan svarade 48 procent att de har organiserad påklädning så att barnen alltid eller dagligen kan gå ut direkt utan att behöva vänta på andra. 24 procent av förskolorna svarade att barnen aldrig kan gå ut direkt. Och mer än hälften 52 procent svarade att de gör utflykter till närliggande naturområden (parker) varje vecka och 31 procent svarade att de är på utflykter oftare. På frågor om gårdens storlek och tillgänglighet svarade 54 procent av förskolorna att de har en gård som är lika stor som en halv fotbollsplan (2 700 kvm). 24 procent av förskolorna har en gård som är lika stor som en halv ishockeyplan (ca 900 kvm) och 10 procent svarade att deras gård är lika stor som en tennisplan (ca 300 kvm). Emellertid svarade 6 procent av förskolorna att det inte har någon gård alls. (CES, 2018:7)

Slutligen presenterade Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin åtgärdsområden som identifierades. Det handlade om åtgärdsområden som man ansåg kunna leda till ökad fysisk aktivitet på förskolan/förskolorna. Det gällde till exempel att utveckla utformningen av gårdarna samt tydliggöra arbetssätt i lokala styrdokument gällande fysisk aktivitet. Konkret innebar det att utformningen av gårdarna borde utformas så att barnens tillgängliga yta ökas. Det genom att flytta och ta upp stängsel och grindar för att skapa fler möjligheter att springa runt olika gårdselement. Det handlade också om att tydliggöra arbetssätt i lokala styrdokument gällande fysisk aktivitet. (CES, 2018:7)

2.2 Mer tid för kvalitet och arbetsglädje – 2 000 lärare i fritidshem om sin arbetssituation

I en rapport från Lärarförbundet från 2018 presenterades en enkätstudie med över 2000 lärare i fritidshemmen. Samtliga fick svara på samma frågor kring sin arbetssituation. Syftet med rapporten var att återge en aktuell bild av situationen på landets fritidshem. Slutsatsen som drogs i rapporten visar att fritidshemmen står inför en tuff situation som rör våra fritidshem. Elevgrupperna är för stora, det råder brist på planeringstid och reflektion samt utveckling av

verksamhetens pedagogiska del. Framförallt har vi en stor brist på behöriga lärare i våra fritidshem.(Läraryrket, 2018)

Kommunerna har en skyldighet att erbjuda fritidshem för elever fram till dess att de fyller 13 år. De svenska fritidshemmen består idag över 4250 verksamheter och över 38 000 personer har fritidshemmen som sin arbetsplats. Idag är 39 % av dem som arbetar i fritidshemmen lärare eller fritidspedagoger. Fritidshemmen växer och hösten 2017 befann sig 484 400 elever i deras verksamhet. Tittar vi tillbaka till 2007 så har vi en ökning på 45 % där vi står idag. Många elever runt om i Sverige tillbringar mer än halva sin skoldag på fritidshemmen. Det svenska fritidshemmet står i en klass för sig om vi tittar på liknande verksamheter runt om i världen.

Läraryrketets rapport omfattade cirka 2300 personer som arbetar i fritidshemmen och som fick svara på enkätfrågorna. Av de som svarade på enkäten var 96 % utbildade lärare i fritidshem eller fritidspedagoger. (Läraryrket, 2018) I undersökning svarade tre av fyra att deras arbetsbelastning är för hög eller mycket för hög. Vidare svarade två av tre att det är väldigt lite planeringstid eller ingen planeringstid alls. Fyra av tio är ensam utbildade eller arbetar i ett arbetslag där det endast är en utbildad. Utöver det svarade mer än hälften av de tillfrågade att bristen på utbildad personal gör det svårt att få till en verksamhet som håller hög kvalitet. Lärarna i fritidshemmen lägger nästan halva (ca 40 %) av sin arbetstid utanför fritidshemsverksamheten för att ha ett skolämne eller att arbeta som elevresurs. Åtta av tio lärare i fritidshemmet uppger att bristen på lärare i grundskolan och förskoleklassen påverkar deras arbete. Det blir för hög arbetsbelastning och svårt att prioritera fritidshemmen.(Läraryrket, 2018)

2.3 Bunkefloprojektet – en hälsofrämjande livsstil

I doktorsavhandlingen *Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer: en interventionsstudie i skolår 1-3*, (2003) av Ingegerd Ericsson presenteras Bunkefloprojektet och inflytandet av ökad idrottsundervisning, fysisk aktivitet och extra motorisk träning i skolan. Interventionsstudien utfördes på två olika grundskolor i stadsdelen Bunkeflo i Malmö under tre år. Studien hade en hypotetisk-deduktiv ansats och en utvald grupp elever. Studien gick ut på att ta reda på sambandet mellan barns grovmotorik, koncentrationsförmåga och

skolpresentation. Man ville ta reda på om elevers skolpresentation inom svenska och matematik förbättrades med ökad fysisk aktivitet och extra motorisk träning i skolan.

Studien visar att under interventionsperioden förbättrades deltagande elevers motorik jämfört med referensgruppens motorik av ökad fysisk aktivitet och motorisk träning i skolan. Vidare visar studien att deltagande elever har bättre uppmärksamhet, impulskontroll samt koncentrationsförmåga. Resultaten av ökad fysisk aktivitet och motorisk träning i skolan visar att dess samband kan ha betydelse för skolresultaten i svenska och matematik. (Ericsson, 2003)

Eleverna som deltog i projektet fick fyra idrottslektioner i veckan samt två extra pass av fysisk aktivitet ledda av idrottsföreningar. I doktorsavhandlingen presenterar Ericsson även resultaten av motorisk träning som grund till förbättrat studieresultat och att de elever som deltagit i projektet samt erbjöds extra motorisk träning presterat bättre än andra elever med samma svårigheter. (Ericsson, 2003) Ericsson anser att skolans idrottslektioner inte är tillräckligt i förhållande till de positiva effekterna som fysiska aktivitet och motorisk träning kan erbjuda eleverna. Eleverna som deltog i studien har även fått sociala vinster som nya kamratrelationer samt en mer fysisk aktiv fritid. (Ericsson, 2003)

2.4 Från fritidens pedagog till hjälplärare

Finn Calander har i sin avhandling *Från fritidens pedagog till hjälplärare - Fritidspedagogers och lärares yrkesrelation i integrerade arbetslag* (1999) studerat fritidspedagogers och lärares samverkan i arbetslag i arbete med barn. Studien baserades på observationer och intervjuer av fritidspedagoger på två olika skolor. I Calanders analys av hur fritidspedagogernas yrkesroll ser ut framhävs en bild av att allt arbete med barn i den fria tiden har kommit att tunnas bort och en starkare bild av att fritidspedagogernas roll blir den att stödja skolundervisningen. Skolans inflytande i fritidshemmet har påverkat den traditionella undervisningen i fritidshemmet på så sätt att lek, frihet, glädje, kultur och gemenskap till att tonas ner i verksamheten. Skolans undervisning tar också allt mer plats i fritidshemmets undervisning då det anses vara mer betydelsefull. Fritidspedagogen har gått ifrån att vara den så kallade fritidens pedagog till att bli hjälplärare i skolan genom att bland annat bedriva undervisning. Utifrån observationer och intervjuer av fritidspedagoger i studien menar Calander att

fritidspedagoger inte utövar det som de egentligen är utbildade till att de har börjat agera allt mer som lärare sedan fritidshemmet fördes in i skolverksamheten. (Calander, 1999)

I sin undersökning pekar Calander på att fritidspedagoger har en funktion som förstärkning under skoldagens undervisning och i vissa fall som en ekonomisk lösning vid nedskärningar, personalbrist och frånvaro inom skolan. Enligt Calander är det många fritidspedagoger som upplever sin yrkesroll och sitt uppdrag som förvirrande och otydligt då de måste agera lärare, hjälplärare, konflikthanterare samt undervisa under skoldagen. Fritidspedagogens undervisning i skolan sker inte utifrån deras kunskaper utan utifrån lärarens direktiv och instruktioner. Fritidspedagogen ska agera lärare och undervisa när det saknas lärare på grund av sjukdom, ärenden och ekonomiska besparingar. (Calander, 1999)

I Calanders undersökning av två skolor framhävs integrationen av arbetslag i den ena skolan som en positiv upplevelse, där lärare och fritidspedagoger samspelar och tar hänsyn till varandras kunskaper. Resultatet av det är att det finns en bättre förståelse kring lärares och fritidspedagogens yrkesroll på den skolan. Trots den bättre förståelsen på den skolan så har fritidspedagoger ändå upplevt sitt yrkesuppdrag väldigt förvirrande då skolans undervisning är den dominerande och att skolans undervisning prioriteras i första hand. (Calander, 1999)

2.5 Fritidshem eller servicehem

Catarina Andishmands avhandling *Fritidshem eller servicehem* (2017) är en etnografisk studie av fritidshem i tre olika socioekonomiska områden. Fältstudien utfördes på tre kommunala skolors fritidshem. Avhandlingens övergripande syfte var att studera den sociala praxis i fritidshem som erbjuder omsorg efter den obligatoriska skoldagens. Andishmand studerade olika lokala och skolspecifika faktorer påverkan samt hur aktörerna på olika sätt producerar och reproducerar strukturer genom dagliga rutiner och sociala möten. Utöver det var avhandlingens syfte också att beskriva och analysera fritidshemmens möjligheter att erbjuda en likvärdig utbildning enligt läroplanen. Andishmand använde sig av Anthony Giddens teori om strukturering för att observera vardagen på fritidshem inom tre socioekonomiskt olika områden. Fältarbetet pågick under en termin på varje fritidshem där hon observerade, lyssnade och ställde frågor till personal, barn och föräldrar som vistades i respektive fritidshem. (Andishmand, 2017)

Under de senaste årtiondena har resurserna på fritidshemmen minskat medan barngrupperna blivit större. Andishmand hänvisar till statistik från Skolverket som påvisar stora skillnader mellan fritidshemmen när det gäller personalutbildning, gruppstorlek, personalnivåer och antalet barn inskrivna. Sammanfattningsvis visar studien att den geografiska platsen, resurserna, personalens färdigheter, gruppstorlekar och barns socioekonomiska bakgrund tillsammans har betydelse för den sociala praxis och aktiviteter som organiseras på fritidshem. De sociala förändringarna och utvecklingen under de senaste årtionden märks i alla fritidshem. Bostadssegregationen tillsammans med skolvalsfriheten bidrog alla till konsekvenser för fritidshemmen. Studien visar att boendesegregationen och de fria skolvalen med de andra ovan nämnda faktorerna påverkar och komplicerar fritidshemmets möjligheter att erbjuda en likvärdig utbildning. För barn som går på samma fritidshem blir grupperna alltmer homogena i linje med barnens etniska och socioekonomiska bakgrund. Vidare visar resultaten också att fritidshem med stora barngrupper har minskade möjligheter att ge en bra inlärningsmiljö. Det blir tydligt att de sociala rutinerna i fritidshemmet återger de kontextuella förhållanden och riskerar att återge strukturella skillnader i barns liv. (Andishmand, 2017)

2.6 Om de nya grundlärarna med inriktning mot arbete i fritidshem

Artikeln *"Att jag kallar mig själv för lärare i fritidshem uppfattar jag skapar en viss provokation"*. Om de nya grundlärarna med inriktning mot arbete i fritidshem (2016) bygger på ett forskningsprojekt som pågick under 5 år av Helena Ackesjö, Ulla Karin Nordänger och Per Lindqvist. I den här artikeln har man studerat 40 nya lärare före och efter att de tagit examen genom två enkätundersökningar. År 2014 examinerades första kullen grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem. Det som numera skiljer sig från de traditionella/formella kvalifikationerna för fritidspedagoger är att det i deras examen också inkluderar kompetenser som att undervisa i ett praktiskt eller estetiskt ämne. Utöver det ingår det i deras arbetsuppgifter att bedöma och sätta betyg i årskurs 6. Detta innebär att den nya lärargruppen måste förhålla sig till dubbla yrkesidentiteter. De ska försöka upprätthålla en balans mellan fritidshemmets traditionella undervisning och deras undervisning som ämneslärare i ett mål och resultatstyrt styrningssystem. (Ackesjö et al. 2016:1)

År 2014 genomfördes en enkätundersökning före examen och en ett halvår in i yrkeslivet som grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem. Studien var en kohortstudie av

longitudinell ansats vilket innebar att man följde personer och verksamheter under en längre tid. Den insamlade empirin som fastställdes kunde då jämföras över en tidsperiod. Syftet med studien var att man försökte få en uppfattning av hur dessa lärare uppfattade och förhandlade om deras yrkesidentiteter samt hur de orienterar sig i det professionella landskapet. I den första enkätundersökningen omfattade frågorna studenternas (deltagarnas) förväntningar och förståelse på kommande yrket som grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem. Den andra enkätundersökningen som genomfördes ett halvår senare innehöll frågor om vilka tjänster de forna studenterna fått och vilka glädjeämnen samt svårigheter de bemöts av på vägen. (Ackesjö et al, 2016:1)

Utifrån studiens resultat anger 46 % av studenterna att de endast vill arbeta på fritidshemmet trots att den nya utbildningen ger behörighet att arbeta som lärare i praktiska eller estetiska ämne. Vidare beskriver de nyutbildade lärarna i fritidshemmet att de fått en tjänst de vill ha men uttrycker att de har fått omarbete sina föreställningar och förväntningar på yrket och sig själva som lärare. Som fritidslärare har man mindre tid till sin förfogande för att möjliggöra den verksamhet som önskas. De nyexaminerade fritidslärarna uttrycker att de får jobba med lekfullt lärande men inte alltid som de föreställt sig. Bland dem fanns en vision att få arbeta pedagogiskt, skapa spännande lärsituationer i kreativa miljöer, utveckla elevers etiska och demokratiska värderingar. Väl in i deras nya yrkesroller har deras verklighet sett annorlunda ut jämfört med deras visioner och föreställningar som de skapat under utbildningen. Som undervisande lärare i fritidshem prioriteras man efter skolan och förskoleklassen. Mycket av fritidslärares tillvaro går ut på att stötta upp i skolans och förskoleklassens verksamhet. På kvarvarande tid förväntas det att de ska klara av att ta hand om fritidshemmets verksamhet.

Vidare uttrycks det av deltagarna att verkligheten inte alls är som man räknat med utan fritidsläraren är ensam om att ansvara för fritidshemmet utan någon kollega eller mentor tillgänglig att bolla med. Centralt tema i deltagarnas berättelser är att fritidshemmets verksamhet prioriteras bort när det kommer till skolans undervisningsverksamhet. Studiens resultat visar att de nyexaminerade lärarna i fritidshemmet befinner sig i det professionella landskapet men samtidigt försöker balansera egna ideal och professionella intentioner mot de traditionella professionsidentiteter och arbetsmarknadens villkor. (Ackesjö et al, 2016:1)

3. Teoretiska utgångspunkter

Teoridelen är ett hjälpmedel för oss forskare att tolka och analysera vår datainsamling. För att få en bättre förståelse för vårt insamlade material har vi valt att utgå och analysera den utifrån den sociokulturella teorin. Vi har även använt oss av den fenomenologiska metoden då den hjälper oss att förstå våra informanternas berättelser utifrån deras egna perspektiv och beskriva världen utifrån deras egna upplevelser av den. Vårt syfte var att ge en exakt och fullständig beskrivning av informanternas upplevelser kring forskningsområdet.

3.1 Sociokulturell teori

I vårt forskningsarbete har vi valt att utgå ifrån ett sociokulturellt perspektiv. Det sociokulturella perspektivet baserar vi på Roger Säljö (2015), professor i psykologi som forskar om lärande och utveckling. Vi anser att denna teori är relevant för vårt forskningsarbete. Fritidshemmets verksamhet är en mötesplats där elever integrerar och lär av varandra i sociala samspel. Fritidshemmet har i uppdrag att skapa och utveckla den sociala utvecklingen hos eleverna i olika situationer och miljöer. (Skolverket, 2019) Perspektivet är en social teori om lärande och utveckling som ger en förståelse för hur människor blir delaktiga i kunskaper och erfarenheter i samspel med andra i olika aktiviteter. Samspel och kommunikation är redskap till lärande och utveckling. (Lundgren et al., 2014)

Den sociokulturella teorin är förknippat med Lev Semenovich Vygotskijs (1896-1934) arbeten om utveckling, lärande och språk. Han intresserade sig för människans utveckling ur ett biologiskt och ett sociokulturellt perspektiv. (Lundgren et al., 2014) Säljö understryker att det sociokulturella perspektivet bidrar till en helhetssyn där människan uppfattas som en biologisk, social, kulturell och historisk varelse. Det vill säga att individen lär sig utifrån sina biologiska förutsättningar och de sociokulturella erfarenheter hen lever i. (Säljö, 2015)

Vi har valt att fokusera oss på tre begrepp inom den sociokulturella teorin som vi anser är relevanta för vårt forskningsområde kring fritidspedagogers förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet.

Inom det sociokulturella perspektivet har *mediering* en viktig funktion. Mediering är redskap som människan använder för att förstå omvärlden och agera i den. Vygotskij betonade hur människan använder sig av språkliga och materiella redskap för att förmedla kunskap och

information. Det språkliga kan vara symboler, tecken eller ett teckensystem som vi använder för att tänka och kommunicera (bokstäver, siffror och räknesystem). Språket anses som ett redskap som människan använder sig av för att förstå sin roll och vara en del i det sociala sammanhanget. Människan använder kulturella redskap, det vill säga det intellektuella och fysiska för att kunna agera, förstå och fungera i olika situationer. (Säljö, 2015) När den mentala och fysiska dimensionen av lärandet kopplas ihop, kan man dra paralleller till pragmatisk teori. Kunskaper och färdigheter hos människan är inte endast teoretiska eller praktiska då de är beroende av varandra. I en fysisk handling bör det finnas en reflektion och kunskaper, annars åstadkoms inget. (Lundgren et al., 2014)

Appropriering är en term som används i det sociokulturella perspektivet för att förstå och beskriva lärande. Det vill säga att människan lär sig och tar till sig kunskapen och gör det succesivt till sin egen. I samspel och interaktion med andra tillägnar sig individen kunskap, vilket också öppnar en väg in i den sociala världen. (Säljö, 2015)

Inom det sociokulturella perspektivet innebär *proximala utvecklingszonen* att när människor behärskar ett begrepp eller en färdighet så är de mycket nära att behärska något nytt. Nya kunskaper och färdigheter är inom räckhåll. Inom den proximala utvecklingszonen kan en lärare eller en kamrat vägleda en själv i hur man använder ett kulturellt redskap. (Säljö, 2015) Den som behärskar kunskaper/information om något kan fungera som stöd för den som inte gör det. Detta stöd ska avta och så småningom upphöra då människan lärt sig eller behärskar kunskapen/informationen. Detta resultat är en process som visar hur man i ett sociokulturellt perspektiv ser på samspel och lärande. (Lundgren et al., 2014)

4. Metod

I metoddelen kommer vi att förklara hur vi som forskare har gått till väga för att genomföra vårt forskningsarbete. Vi kommer att belysa de samhällsvetenskapliga metoderna, arbetssätt och material vi använt samt vilken målgrupp vi valt. Vi kommer även beskriva hur transkriberingen av intervjuerna gick till samt hur vi kodade informanternas svar i undersökningen.

Det finns olika vetenskapliga tillvägagångssätt i syfte att utvinna och samla in kunskap samt material. Syftet är att hitta fungerande och lämpliga vetenskapliga metoder som kan tillämpas till forskning. I vårt forskningsarbete har vi använt oss av en kvalitativ ansats då den är flexibel och tillåter oss forskare att vara spontana och anpassningsbara i interaktionen med informanterna. Kvalitativ metod innebär att man undersöker kvaliteten i det som ska undersökas genom semistrukturerade intervjuer. För att undersökningen ska få en viss kvalitet utförs den på en mindre andel och är djupgående. (Christoffersen & Johannessen, 2015)

4.1 Urval

Det kvalitativa tillvägagångssättet går ut på att vi som forskare ska få en stor datainsamling av ett begränsat antal informanter. (Christoffersen & Johannessen, 2015) I vårt forskningsarbete har informanterna valts ut med hjälp av urvalsstrategier. Vi valde att intervjua sammanlagt 6 fritidspedagoger från två skolor i centrala Malmö. Det vill säga 3 fritidspedagoger på vardera skola. Dessa intervjupersoner har olika långa arbetslivserfarenheter och är både män och kvinnor. Vi anser att denna målgrupp är ett homogent urval och att det kommer ge oss nödvändig data/information. Det homogena urvalet ger oss möjlighet att se likheter och olikheter i datainsamlingen. (Christoffersen & Johannessen, 2015) Vårt mål var att ha ett kriteriebaserat urval i den meningen att vi ville intervjua behöriga fritidspedagoger. (Christoffersen & Johannessen, 2015)

4.2 Avgränsningar

Vi har valt att begränsa vårt forskningsarbete till att intervjua fritidspedagoger på två grundskolor i Malmö. Då detta är ett examensarbete så har vi en tidsbegränsning att förhålla oss till. Med rådande världssituation Covid-19 har vi stött på en del utmaningar under

forskningsarbetet. Det har inneburit att vi har fått ställa in intervjuer och leta efter nya informanter då de inte kunnat delta på grund av sjukdom. Covid-19 resulterade även till att Malmö Orkanens bibliotek stängde ner för oss som inte är Malmöstudenter och tillgängligheten till litteratur har varit begränsad. Trots utmaningarna och motgångarna under forskningsarbetets process så anser vi att vi har lyckat med forskningsarbetets syfte.

4.3 Genomförande

Intervjumetoden har valts som den centrala metoden för insamling av information för vår undersökning. Kvalitativa intervjuer ger oss möjligheten att få en inblick i intervjupersonernas situation, upplevelser och erfarenheter. (Christoffersen & Johannessen, 2015) Själva genomförandet av intervjuerna har skett utifrån delvis strukturerade intervjuer. Med det menas att vi har utgått från en färdigformad intervjumall som innehåller ett antal förutbestämda frågor som är relevanta för undersökningen. Denna metod för intervjuer gav oss även möjlighet till följdfrågor på informanternas svar. Grundtanken med den framställda intervjumallen var att alla intervjupersoner ska få svara på samma frågor på samma sätt samt hålla ämnet i fokus. (Christoffersen & Johannessen, 2015) Vidare leder kvalitativa intervjuer till att informanternas upplevelser och uppfattningar samlas in på ett optimalt sätt. (Christoffersen & Johannessen, 2015) Med hjälp av kvalitativa intervjuer som metod ville vi få en inblick i hur fritidspedagoger resonerar om de förutsättningar som råder för deras arbete med fysiska aktiviteter.

Vi har kontaktat fritidspedagoger via e-post på två skolor i centrala Malmö. Via e-post presenterade vi oss själva samt vårt syfte med arbetet. Och vid visat intresse så åkte vi ut till skolorna för att vidare presentera oss och förklara att deras deltagande kommer att garanteras anonymitet enligt Vetenskapsrådets etiska principer. I vår intervjuserie har vi gjort på följande sätt, vi gav en övergripande presentation och redogörelse för undersökningen och dess syfte. Vidare utfördes intervjuerna var för sig där intervjuerna spelades in och sedan transkriberades på papper. I själva genomförandet av intervjuerna med informanterna var vi båda närvarande. En av oss ställde intervjufrågorna och den andre antecknade och såg till att sätta igång inspelningen.

4.4 Fenomenologi

Vi har valt att använda oss av en fenomenologisk metod när vi valde att intervjua våra informanter. Fenomenologin hjälper oss forskare att förstå sociala fenomen utifrån intervjupersonernas egna perspektiv och beskriva världen utifrån deras egna upplevelser av den. Den bidrar även till att klargöra förståelsen i en kvalitativ forskningsintervju. Enligt Merleau-Ponty (1999) är det viktigt att ge en exakt beskrivning av intervjupersonernas givna svar i datainsamlingen. Det vill säga att forskaren ska ge en exakt och så fullständig beskrivning som möjligt av intervjupersonernas givna data och inga egna tolkningar. Som forskare ska hen se och lyssna och inte tänka. Vårt syfte är att få fram intervjupersonernas medvetenhet och upplevelse genom detta angreppssätt. (Kvale & Brinkmann, 2017)

4.5 Transkribering och kodning av transkription

Vi genomförde våra intervjuer med informanterna tillsammans. Den ena av oss antecknade medan den andre ställde frågorna. Varje intervju med informanterna tog mellan 20-40 minuter.

Informanterna fick sedan läsa och skriva under samtyckeskravet/missivbrevet på plats. Alla informanter har fått ta del av informationen sedan tidigare via missivbrevet som mailades ut till dem. Ännu en gång informerades informanterna om hur vi värnar om deras integritet och hur vi kommer att behandla deras uppgifter och inspelning. Vi spelade in intervjuerna för att få med informanternas ord i minsta detalj. Den som antecknade av oss var redo att komma med spontana frågor och inlägg då hen kände att något svar kunde utvecklas mer. Det vi anser att vi gick miste om via inspelningen var deras kroppsspråk. (Ahrne & Svensson, 2015)

Efter att alla intervjuer var genomförda bestämde vi en dag där vi tillsammans skulle transkribera datainsamlingen ordagrant. Denna process var tidskrävande eftersom allt på inspelningen skulle skrivas ned på papper. Det tog oss några sittningar att få detta arbete klart. Nästa steg var att hitta relevanta svar utifrån våra frågeställningar och strukturera upp hur vårt upplägg skulle vara inför resultat och analys redovisningen. Att hitta och sammanfatta varje informants svar var också ett arbete som tog tid. Efter ett tag hittade vi rytmen och det flöt på bra för att kunna slutföra studien. Vi delade in informanternas svar efter våra tre frågeställningar (tematisk delning). Vidare när vi kodade resultatet använde vi oss av tre olika

markeringspennor med olika färger där varje färg hör till en frågeställning. Det underlättade bearbetningen och sammanställningen av datainsamlingen inför resultat redovisningen. (Ahrne & Svensson, 2015)

4.6 Reliabilitet och validitet

Grundläggande inom all forskning är undersökningens reliabilitet, hur tillförlitlig datainsamlingen är. Det vill säga att om undersökningen skulle upprepas med samma tillvägagångsätt med samma resultat är tecken på hög reliabilitet. Validitet innebär att den datainsamling vi får utifrån vår undersökning kan vara värdefull och konkret för just vår undersökning. Det innebär även innebär att reliabiliteten är grund för undersökningens validitet. (Christoffersen & Johannessen, 2015)

I vår undersökning har stor vikt lagts på hur vår datainsamling bearbetas och hur den samlats in. Det har vi gjort för att skapa en kvalitativ undersökning som går att upprepas. Datainsamlingen av informanterna är en exakt och fullständig beskrivning som möjligt av deras svar. Vi har som forskare försäkrat att vi inte har gjort egna tolkningar av informanternas svar utan vi har bara sett och lyssnat. Detta metodval är lämpligt för vår undersöknings legitimitet. (Kvale & Brinkmann, 2017)

4.7 Etiska övervägande

Vår forskning genomfördes grundligt ur ett etiskt tänkande i sin helhet. Materialet behandlades i enlighet med Vetenskapsrådet forskningsetiska principer inom humanistiska- och samhällsvetenskaplig forskning. Det grundläggande i anslutning till intervjuerna med informanterna var att under hela processen skulle det tas hänsyn till informanternas integritet och anonymitet. Det gjorde vi genom att utgå ifrån individskyddet som innebär att varje individ har rätt till skydd av otillbörlig insyn i sitt livsförhållande. Intervjupersoner som deltar i undersökningen får inte utsättas för psykiska eller fysiska skador, förolämpningar eller kränkningar. (Christoffersen & Johannessen, 2015; Vetenskapsrådet, 2017)

Individskyddskravet omfattas av fyra krav och följande är:

- **Informationskravet**
- **Samtyckeskravet**
- **Konfidentialitetskravet**
- **Nyttjandekravet**

Informationskravet krävde att varje intervju inleds med ett övergripande presentation och redogörelse för undersökningen och dess syfte. Vidare informerades deltagarna att de enligt *samtyckeskravet* har rätt att själv bestämma över sin medverkan och närsomhelst välja att sluta medverka i undersökningen. Intervjupersonerna informerades även om *konfidentialitetskravet* som innebar att det är vår skyldighet som forskare att skydda och bevara deras anonymitet i undersökningen. Det vill säga att informanternas identitet och datainsamling kommer förbli anonyma i undersökningen. Slutligen informerades deltagarna även om att enligt *nyttjandekravet* får vi inte använda deras uppgifter och berättelser till något annat än vår forskning. (Christoffersen & Johannessen, 2015; Vetenskapsrådet, 2017)

5. Redovisning av resultat och analys

I detta kapitel kommer vi behandla materialet som vi fick under våra intervjuer. Vi kommer ge en kort beskrivning av informanterna och deras bakgrund. Vi har använt oss av tematisk indelning när vi presenterar informanternas upplevelser av hur förutsättningarna är att arbeta med fysiska aktiviteter på fritidshemmet. Vi kommer att bearbeta resultat där vi undersöker hur förutsättningarna för fysisk aktivitet i fritidshemmet ser ut för våra informanter samt hur arbetet ser ut på deras fritidshem. Vi undersöker även hur informanternas egna förutsättningar ser ut att arbeta med fysisk aktivitet och om de påverkas av individuella eller strukturella förutsättningar. Vidare kommer vi att analysera resultatet utifrån det sociokulturella teorin.

5.1 Presentation av informanterna

Informant 1

Informant 1 är en man på 45 år, han är utbildad grundlärare med arbete mot fritidshem sedan 2008. Han har arbetat mellan 12-13 år. Idag arbetar och samverkar han med årskurs 3 elever i både fritids och under skoltid.

Informant 2

Informant 2 är en man på 36 år, han är utbildad grundlärare med arbete mot fritidshem och bildlärare sedan 2011. Han har arbetat i sex år. Idag arbetar och samverkar han med årskurs 3 elever i både fritids och under skoltid.

Informant 3

Informant 3 är en man på 31 år, han är utbildad grundlärare med arbete mot fritidshem och idrottslärare sedan 2014. Han har arbetat i fem och ett halvt år. Idag arbetar och samverkar han med årskurs 2 elever i både fritids och under skoltid.

Informant 4

Informant 4 är en kvinna på 61 år. Hon utbildade sig till fritidspedagog i Malmö Högskola år 1977-1979. Informanten har arbetat som fritidspedagog sedan 1985, och arbetat inom yrket i 35 år. Idag arbetar och samverkar hon med årskurs 2 både i fritids och under skoltid.

Informant 5

Informant 5 är en man på 65 år. Informantens utbildning heter fritidspedagogs examen och tog examen år 1985. Han har varit utbildad och yrkesverksam i 35 år. Hans arbetsuppgifter är att samverka i årskurs 2 under skoltid men även utföra fritidshemmets uppdrag under fritidsverksamhet.

Informant 6

Informant 6, kvinna 33 år. Utbildad grundskolelärare upp till årskurs 6 och fritidspedagog. Informanten utbildades till grundlärare med tillval arbete i fritidshemmet 2011. På den tiden kunde studenten få dubbel behörighet. Idag har informanten varit yrkesverksam som fritidspedagog i nio år men under skoltid har hon en förskollärartjänst.

5.2 Vad är fysisk aktivitet och hur ser arbetet ut med fysiska aktiviteter på fritidshemmets verksamhet?

Informant 1 anser att fysisk aktivitet är när elever rör på sig. Det kan vara från spontan lek till planerad lek och även idrottslektioner. Att ta en promenad, allt som rör där eleverna är aktiva. Vidare sade informant 1 att på hans fritidshem erbjuds alltid rörelse men det är också upp till eleverna vilka lekar de väljer att leka och med vem. Informant 1 sade också att en gång i veckan erbjuds eleverna en styrd aktivitet antingen inomhus eller ute. Informanten ger några exempel på hur hans fritidshem arbetar med fysisk aktivitet. De har arbetat med samarbetsövningar för att svetsa samman gruppen. De har sedan gått till mer vanliga lekar och aktiviteter. Med eleverna på det fritidshem där informant 1 arbetar har de gått från årskurs 1 att styra eleverna mer till att successivt släppa på det styrda och ge eleverna mer frihet att bestämma över sin egen fritidstid nu när de går i årskurs 3.

Informant 2 anser att fysisk aktivitet för honom innebär där rörelse är i fokus. Han utvecklar sitt resonemang med att säga; att gå ut och gå, fiska, springa och vara på skolgården är en form av fysisk aktivitet. Vidare svarar informant 2 att på hans fritidshem läggs inte något fokus på fysisk aktivitet. Han påpekar att de har tillgång till idrottshallen en gång i veckan men att det är frivilligt att gå dit. Det är ett område han och hans kollegor inte har fokuserat på mest på grund av brist på intresse från både personalens som elevernas sida.

För informant 3 betyder fysisk aktivitet glädje, rörelse och hälsa. Informant 3 anser att det arbete de bedriver på hans fritidshem är pågående i varje moment. Vidare säger han att på hans fritidshem jobbar de med fysisk aktivitet innan och under mellanmål. I alla de dagliga aktiviteterna helt enkelt. De har tillgång till skolgård, parken som ligger i närområdet, Nintendo Wii och "fritidsgymnastiken". Informant 3 säger att de har olika grupper på fritidshemmet. Dessa grupper turas om att ha styrda aktiviteter två gånger i veckan och leds av fritidspedagogerna. Fritidspedagogerna vill säkerhetsställa att alla elever får delta lika mycket på fritidshemmet och att alla elever behöver röra på sig för deras hälsas skull.

Informant 4 anser att varje form av rörelse som vi utför med våra kroppar är fysisk aktivitet. Både grovmotoriska och finmotoriska övningar kan vara fysisk aktivitet beroende på aktivitet. Till exempel en aktivitet där elever sitter och tvinnar ull på en slända till garn innebär att hela kroppen är i aktivitet och innefattar mycket rörelse. Enligt informant 4 är fysisk aktivitet ett brett spektrum som innefattar allt från en traditionell idrottslektion, när eleverna är på rast till en aktivitet som innebär sitta och spinna någonting med fingrarna. Enligt informant 4 har arbetslagen på fritidshemmet en gemensam syn där rörelse och intellekt är beroende av varandra och viktig. Två dagar i veckan har de utelek i parken, där den fysiska aktiviteten kommer naturligt i form av klättrande, springande, fotboll etc. En dag i veckan är de i idrottshallen och utför mer styrda fysiska aktiviteter. Vidare fortsätter veckans planering med en dag i veckan där de har Wii-spel där eleverna spelar spel med kontroll eller Just Dance där eleverna dansar och följer rörelser och är i rörelse.

Informant 5 definierar fysisk aktivitet som att kroppen är i rörelse. Fritidspedagogerna erbjuder eleverna en och en halv timme fysisk aktivitet i skolans idrottshall en gång i veckan. Vidare erbjuder de eleverna fysisk aktivitet ute i skolans närmiljö (parken). Överlag upplever informant 5 att eleverna i den åldersgruppen är duktiga på aktivera och vara i rörelse på egen hand. I parken kan elever som inte rör på sig så mycket aktiveras och dras igång med hjälp av fritidspedagog och styrd aktivitet.

Informant 6 anser att fysisk aktivitet är både idrottslektioner och när kroppen är i rörelse till och från skolan. Den stora fysiska aktiviteten som hen själv och som eleverna får är när kroppen är i rörelse till och från arbete och skola samt rasterna. Bland elevgruppen märks det tydligt om de inte varit tillräckligt i rörelse till exempel om de varit inne på rasten på grund av dåligt väder är deras koncentration och fokus inte bra på lektionerna. Efter skoldagen börjar

fritidsverksamheten med uteaktiviteter på skolans multiarena eller fri lek på skolgården. Eleverna får springa av sig och beroende på väder, dag, personaltäthet etc. varierar längden på hur långa och korta pass aktiviteterna är. Utöver det erbjuds eleverna fritidsgymna en gång i veckan och en gång i veckan Just Dance utifrån möjligheterna som finns.

5.2.1 Sammanfattande analys

Utifrån informanternas svar kan man se att de har en gemensam uppfattning om vad fysisk aktivitet är. De anser att fysisk aktivitet är att kroppen är i rörelse på olika sätt där både grovmotoriska och finmotoriska övningar förekommer. Fysisk aktivitet är allt från idrottslektioner, planerad lek, spontan lek, promenader, klättra i träd, stillasittande aktivitet som till att väva, spinna och så vidare.

Detta går hand i hand med skolans uppdrag och läroplan om att sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet både i skolans undervisning och fritidshemmets undervisning. Eleverna ska få förutsättningar att utveckla allsidiga rörelseförmågor och delta i olika fysiska aktiviteter i olika situationer och miljöer samt kännedom om hur det påverkar deras hälsa. (Skolverket, 2019)

Det vi noterar i våra informanters svar är att det finns en skillnad mellan arbetssättet och hur det fysiska arbetet ser ut bland olika åldersgrupper. Äldre elever tenderar att vara mer självgående och bestämma över hur de själva väljer att spendera sin tid på fritidshemmet. Med den sociokulturella teorin kan detta beskrivas som att eleven lär sig utifrån sina biologiska förutsättningar och sociokulturella erfarenheter. Detta kan sättas i samband med att eleverna har lärt sig och behärskar kunskapen och gjort om det till sina egna. Till exempel har eleverna lärt av varandra och av vuxna i interaktion och samspel i olika fysiska lekar med olika regler och kan därefter agera utifrån sina egna erfarenheter. Det kan sättas i relation till begreppet proximal utvecklingszon i den mening att när eleven/eleverna behärskar ett begrepp eller en färdighet så är de mycket nära att behärska nya kunskaper och färdigheter är inom räckhåll. (Säljö, 2015) Bland yngre elever ser informanternas ett större behov av styrda aktiviteter men också ett behov av stöd av en pedagog i den fria leken. Utifrån den sociokulturella teorin kan man beskriva det som att fritidspedagogen behöver använda sig av medierande redskap för att förmedla kunskap och information till eleverna. Fritidspedagoger måste använda språket och materiella redskap för att förklara och ge information till eleverna

för att de ska förstå och uppfatta till exempel regler i fysiska lekar och det sociala samspelet.(Säljö, 2015)

Fritidsverksamheten erbjuder styrda och planerade aktiviteter men eleverna har även möjlighet att välja den fria aktiviteten som kan vara fri lek, rita, dansa, spela schack och så vidare. Informanternas svar genomsyras av att alla tycker att alla former av fysiska aktiviteter är enormt viktiga och betydelse för eleverna. Eleverna upplevs av fritidspedagoger som mer pigga, koncentrerade och fokuserade när de varit fysiskt aktiva.

5.3 Fritidshemmets fysiska förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter

Informant 1 svarade att deras förutsättningar till att arbeta med fysisk aktivitet är väldigt bra. De har tillgång till idrottshallen, parken och skolgården. Det finns en hög andel utbildade fritidspedagoger som har mycket att erbjuda utifrån deras egna intressen.

Informant 2 säger att skolans läge gör att det finns närhet till parker och olika föreningar. Han påpekar att han inte har något eget intresse av att bedriva aktiviteter av fysisk mening och lägger det ansvaret åt de andra i hans arbetslag. Vidare säger han att deras verksamhet idag är mer stillasittande, en mer intellektuell verksamhet och att elevernas intresse just idag är åt det hållet än att vara fysiskt aktiva.

Informant 3 svarade att det beror på fritidspedagogerna, vilka mål de sätter för sig själva och eleverna. Han utvecklar tanken och säger att enligt hans schema så erbjuds eleverna fysisk aktivitet hela tiden i olika former. Han berättar vidare att alla i hans arbetslag värdesätter och tar vara på varandras intressen och kunskaper. Han är mer lagd åt idrott och tar ansvar där.

Informant 4 anser att fritidshemmet har många förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter. Det kan vara allt sådant som tillfället ger och handlar om hur lyhörd pedagogen är. Exempel på sådan förutsättning är att när hen som pedagogen tar del av elevernas personliga intressen och erfarenheter och gör något av det samtidigt som jag får dela med sina egna erfarenheter. På senaste tiden har eleverna i fritidshemmet följt Melodifestivalen och haft en

del diskussioner och frågor kring det. Informant 4 har inte följt Melodifestivalen men istället tog hon tillfället i akt att dela med sig av sin egen musiksmak och introducera det för eleverna varav resultatet blev att eleverna lyssnade och helt plötsligt började dansa till hennes musik (Opera, Wagner, Pavarotti). Detta i sin tur blir en förutsättning för fysisk aktivitet i verksamheten. Hon menar att det är pedagogen själv som begränsar sig och verksamhetens förutsättningar. Som tidigare nämnts så finns tillgång till skolans lokaler, såsom idrottshall, skolgård, klassrum, matsal och närmiljön.

Informant 5 anser att fritidshemmet har mycket goda förutsättningar till att arbeta med fysisk aktivitet. De kan utnyttja många olika lokaler för olika ändamål.

Informant 6 tycker att fritidshemmet har bra förutsättningarna att arbeta med fysiska aktiviteter tack vare skolans geografiska läge. Den ligger mitt i staden med närliggande parker och strand. Utöver det har de tillgång till idrottshallen, skolgården, matsalen och klassrum för olika ändamål. Hon tycker att fritidshemmets förutsättningar och möjligheter kan begränsas av årstider, elevgrupp och personal frånvaro samt att de inte har idrottslektioner med behörig idrottslärare. Det ligger på förskollärarna som saknar grundläggande kunskaper i ämnet.

5.3.1 Sammanfattande analys

Samtliga informanter upplever att de har bra förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter, eftersom skolans geografiska läge ger förutsättningar att bedriva både planerade aktiviteter och spontana utflykter i ute miljön. Det innebär att fritidspedagogerna kan utnyttja närmiljön till att arbeta med fysiska aktiviteter i olika former och situationer. Gemensamt för alla informanter är att närmiljön betraktas som till stor fördel för förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter. Närmiljön omfattar parker och utflykter till närområdet. Allt som sker och händer i parken räknas som fysisk aktivitet som till exempel promenaden dit, den fria leken, vistelsen i naturmiljön, klättrandet i träd och så vidare. Det som utmärker sig bland informanterna är att de upplever att det är deras personliga mål och intressen som skapar förutsättningar för fritidshemmet att arbeta med fysiska aktiviteter. Utifrån den sociokulturella teorin kan man säga att det är de fysiska aktiviteterna som representerar lärandet. Lärandet är i detta fall situerat och kan ske i olika situationer och se olika ut. Fritidspedagogerna använder

sig av närmiljön, parken, olika inom- och utomhus lekar som kulturella redskap för att skapa förutsättningar för fysiska aktiviteter i fritidshemmets verksamhet.(Säljö, 2015)

Fritidshemmets förutsättningar för fysiska aktiviteter kan enligt informanterna begränsas av dem själva och deras intressen. Som exempel kan nämnas informant 2 som inte har något intresse för fysiska aktiviteter och som är medveten om att det inte blir någon styrd fysisk aktivitet för eleverna. Informant 6 tycker däremot att fritidshemmets förutsättningar också begränsas bland annat av årstider, är det för kallt så kan de inte vara ute med eleverna.

5.4 Fritidspedagogernas strukturella och individuella förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter

Informant 1 svarade att så länge planeringstiden finns och kan utnyttjas för planering, förberedelse, genomförande och efterarbete har han och skolan överlag bra förutsättningar. Vidare säger informant 1 att hans tjänst innebär att han det senaste året arbetat som elevassistent. Han har fått lägga sina vanliga arbetsuppgifter och planeringstid åt sidan för att stötta en elev. Det har varit en personlig uppoffring för elevens bästa. Men idag har eleven fått en annan elevassistent och informant 1 har återgått till sin vanliga tjänst och är mycket nöjd.

Informant 2 uttrycker att det finns väldigt bra förutsättningar. Det finns utbildad personal i arbetslaget och även om han inte har schemalagd planeringstid så kan han i samråd med läraren i klassen som han samverkar i alltid få tid åt planering. Vidare säger informant 2 att förutsättningar finns absolut men att hans fritidshem inte har några krav på hur verksamheten ska bedrivas och ska innehålla. Han utvecklar genom att säga att det finns en läroplan men att den inte efterföljs så som den bör göras. Han betonar att det kan göras mer och bör göras mer. Han säger att skolan tar mer tid och fokus och vad fritidshemmet gör.

Informant 3 svarade att han och skolan överlag har bra förutsättningar. Det finns gott om salar, utbildad personal där de försöker ta vara på varandras kompetenser. Alla bidrar med något roligt och stimulerande. Han berättar att han har egen planeringstid och kan alltid ta ut mer om han behöver det. Han och hans kollegor planerar utifrån hur många och vilka elever de har från dag till dag. De har arbetslagsmöten där de kan utvärdera olika aktiviteter och planera lov och ledighet etc.

Informant 4 anser hennes individuella och strukturella förutsättningar begränsas och påverkas utifrån hens inställning och inspiration. Kunskaper och kännedom om elevgruppen tillåter informanten att ta vara på de spontana tillfällena som ges att utföra fysisk aktivitet. Informant 4 visste att eleverna skulle börja dansa till opera. Vidare poängterar informanten att de samverkar med skolan. Att man i skolans verksamhet implementerar rörelsepåbrytare också. Informant 4 poängterar även vikten av individuella och strukturella faktorerens betydelse för arbetet med fysiska aktiviteter i olika former. Under planeringstiden planerar informanten bland annat styrda aktiviteter i organiserad form. Informant 4 tycker hon har tillräckligt med planeringstid och kunskap om vad fysisk aktivitet för att arbeta med fysisk aktivitet. Samtidigt som det är en samsyn arbetslaget i årskurs 2. Vidare lyfter hon fram att lokaler, lön, status är viktiga och betydelsefulla.

Informant 5 har egen planeringstid som han använder till vad han anser att fritidshemmet behöver. Han betonar vikten av att ha möjlighet att planera för att aktiviteter av fysiskt slag ska kunna genomföras. Han nämner att hans rektor gärna ser att fritidshemmet gör planeringar och följer upp dem genom utvärderingar och har elevernas åsikter i centrum. Det finns möjlighet till att åka på utbildningar så länge det gynnar en själv och verksamheten.

Informant 6 anser att hon inte har tillräckligt med planeringstid då hon är ansvarig för fritidshemmets verksamhet. I arbetslaget finns det inga andra utbildade fritidspedagoger. Informant 6 arbetar som förskollärare under skolans verksamhet och prioriteras framför fritidshemmets verksamhet. Tid för planering för fritidshemmets verksamhet finns inte på schemat. I arbetslaget överlag läggs mer fokus på förskolans verksamhet. När det gäller skolans resurser så tycker informant 6 att det finns brister, skolans skolgård och lokaler är inte lämpliga för fysiska aktiviteter. Elevgruppen är utmanande med speciella behov och det märks när personal är frånvarande. Det gör att möjligheterna och förutsättningarna att bedriva planerade aktiviteter och styrda aktiviteter begränsas.

5.4.1 Sammanfattande analys

När det gäller fritidspedagogernas strukturella och individuella förutsättningar upplever samtliga informanter att det finns. Det som framkommit tydligt är att på grund av olika omständigheter så kan de se olika ut. I olika arbetslag finns det antingen en gemensam

samsyn och kollegialt arbete mellan skolans och fritidshemmets verksamhet eller en delad syn på skolans och fritidshemmets uppdrag samt verksamhet.

Samtliga informanter är överens om att den enskildes kunskaper, intressen och driv för fysiska aktiviteter är främsta förutsättningen. För finns inte kunskap och intresse för fysisk aktivitet så innebär det inte per automatik att eleverna ges förutsättningarna till fysiska aktiviteter. Utifrån den sociokulturella teorin är kunskaper och färdigheter hos människan inte endast teoretiska eller praktiska utan de är beroende av varandra. För att fritidspedagoger ska erbjuda eleverna fysiska aktiviteter i fritidshemmets verksamhet behövs både de teoretiska och praktiska kunskaperna och färdigheterna. I en fysisk handling bör det finnas kunskaper och en reflektion för att åstadkomma något. (Lundgren et al., 2014) Planeringstid och en tydlig uppfattning om fritidshemmet uppdrag betraktas också som en viktig faktor. Informanterna upplever att deras planeringstid kan användas till att planera, förbereda, genomföra och utvärdera vilket ligger till grund för förutsättningar. Enligt den sociokulturella teorin är samspelet och interaktion mellan vuxna och elever, elever och elever sinsemellan en väg in i den sociala världen. Så kan man också beskriva informanternas förutsättningar att kunna erbjuda eleverna fysiska aktiviteter i fritidshemmet. (Säljö, 2015)

Däremot upplever informant 1 och 6 att deras förutsättningar för att arbeta med fysisk aktivitet inte varit optimala eller tillräckliga under en tid. Informant 1 har fått lägga sina vanliga arbetsuppgifter åt sidan när han fått gå in och arbeta som elevassistent både i skolan och fritidshemmet. Informant 6 är den enda utbildade fritidspedagogen i sitt arbetslag och prioritering ligger inte på fritidshemmets verksamhet. Då hon arbetar i förskoleklass går den verksamheten före och all planeringstid läggs på det. Informant 2 upplever däremot att fritidshemmet är kravlöst då det inte finns direktiv från chefsnivå att arbeta med fysiska aktiviteter. Även här kan man med stöd i sociokulturell lärandeteori hävda att det teoretiska och praktiska är beroende av varandra för att det ska få kvalité. (Säljö, 2015)

Andra faktorer som fritidspedagoger upplever kan påverka de strukturella och individuella förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter är utmanande elevgrupp, stora elevgrupper, icke anpassade lokaler, brist på personal, tvånget att utföra elevassistentens arbetsuppgifter samt att täcka upp vid hög sjukfrånvaro vilket kan innebära att fritidspedagogens planeringstid försvinner.

6. Diskussion

Med stöd i vår analys av informanternas berättelser kan vi dra slutsatsen att alla de intervjuade fritidspedagogerna i studien upplever att förutsättningarna att arbeta med fysiska aktiviteter i fritidshemmets verksamhet finns. Dels på grund av att det finns en gemensam uppfattning om vad fysisk aktivitet är. Den gemensamma definitionen som tydliggörs i datainsamlingen är att fysisk aktivitet är att kroppen är i rörelse på olika sätt där både grovmotoriska och finmotoriska övningar förekommer. Det vill säga när elever är aktiva och deltagande i idrottslektioner, planerad lek, spontan lek, promenader, klättra i träd, stillasittande aktivitet som väva, spinna garn och så vidare. Informanternas definition av fysisk aktivitet har stora likheter med den definition som ges av forskarna Mattsson, Jansson och Hagströmer i rapporten *Fysisk aktivitet* (2016). Enligt deras sätt att se innebär fysisk aktivitet sådana aktiviteter där all fysisk rörelse omfattas som t.ex. i den fria leken, styrda aktiviteter i alla miljöer.

Informanternas tolkning av fysisk aktivitet genomsyras av vad som står i styrdokumentet. Enligt läroplanen ska fritidshemmets undervisning sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet. Vidare står det att eleverna ska få förutsättningar att utveckla allsidiga rörelseförmågor och delta i olika fysiska aktiviteter i olika situationer och miljöer samt kännedom om hur det påverkar deras hälsa. (Skolverket, 2019) Detta blir en tydlig faktor för förutsättningarna att bedriva fysiska aktiviteter i verksamheten. I rapporten som utfördes av Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin framkom bland annat att förskolepersonal behövde bli mer insatta och arbeta efter styrdokumentet när det gäller fysisk aktivitet för att öka förutsättningarna. (CES, 2018:7) Även vår analys av informanternas svar tyder på att fritidspedagogernas förutsättningar ökar om fritidspedagogerna är insatta i styrdokumentet.

Gemensamt för informanterna var att all form av fysisk aktivitet ansågs mycket viktig och betydelsefull för eleverna. Fritidspedagogerna upplever att fysiska aktiviteter har hälsofrämjande effekter hos eleverna, och det visar också tidigare forskning på. Enligt Bunkefloprojektet (2016) uppvisade de elever som deltog i studien bättre koncentrationsförmåga, gynnade elevernas skolresultat samt som det bidrog till ökad fysisk aktivitet på fritiden. De informanter som deltog i undersökningen är alla behöriga yrkesverksamma fritidspedagoger i fritidshemmet vilket är en fördel för förutsättningarna att bedriva en verksamhet av kvalité och enligt styrdokument. På skolorna som våra informanter arbetar på är andelen behöriga lärare hög. I Lärarförbundets rapport *Mertid för kvalitet och*

arbetsglädje (2018) framkommer det att det i landet finns en stor brist på behöriga lärare i fritidshemmet. Författarna till rapporten menar även att kvaliteten i fritidshemmets undervisning påverkas och är sämre på grund av det.

Utifrån informanternas svar och tidigare forskning kan vi konstatera att fritidspedagogers driv och inställning bidrar till förutsättningarna för att arbeta med fysisk aktivitet. Alltså individuella faktorer som intresse, kunskap, driv, erfarenheter hos fritidspedagogen påverkar förutsättningarna att arbeta.

När det kommer till fritidshemmets förutsättningar för att arbeta med fysiska aktiviteter är skolans geografiska läge och lokaler en fördel för förutsättningarna för informanterna att bedriva fysiska aktiviteter. Allt som sker och händer bland annat i parken räknas som fysisk aktivitet som till exempel promenaden dit, den fria leken, vistelsen i naturmiljön, klättrandet i träd och så vidare. Andishmands (2017) studie styrker informanternas svar och då det visar att flera faktorer spelar stor roll i den sociala praxis och aktiviteter som organiseras på fritidshem. Faktorer som den geografiska platsen, resurserna, personalens färdigheter, gruppstorlekar och barns socioekonomiska bakgrund. Vidare framkommer det av informanter svar att tillgången till skolans idrottshall, skolgård, matsal och andra olika lokaler för olika ändamål främjar förutsättningarna för fysisk aktivitet. Informanternas svar tyder på att det dagligen sker någon form av fysisk aktivitet i fritidshemmets undervisning. Det innebär att våra informanter i sitt dagliga arbete bedriver både organiserade och spontana fysiska aktiviteter minst ett par timmar i veckan.

Gemensamt för våra informanter är att alla upplever att de har rätt och bra förutsättningar när det gäller att bedriva såväl styrda som fria fysiska aktiviteter. I Acksjös et. al (2016:1) artikel framkommer det att fritidslärares verklighet inte alls är som de tänkt sig. Tvärtom är fritidsläraren ensam om att ansvara för fritidshemmet utan någon kollega eller mentor direkt att bolla med. Centralt tema i deltagarnas berättelser är att fritidshemmets verksamhet prioriteras bort när det kommer till skolans undervisningsverksamhet. Till skillnad från Ackesjö studie, så upplever våra informanter att samverkan på deras arbetsplatser finns samt att de arbetar kollegialt.

Fritidshemmets förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter påverkas av skolans lokaler, skolgård och det geografiska läget, det vill säga närmiljön som park och strand. Detta

stämmer överens med studien som Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (2016) gjorde på förskolor i Stockholm län. Det framkom att faktorer som lokaler, skolgård, material, resurser, närmiljö och så vidare har uppvisad betydelse för förutsättningarna att arbeta med fysiska aktiviteter. (CES, 2018:7)

Fritidspedagogernas strukturella och individuella förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter påverkas dels av hur utbildning dels av hur verksamheten ser ut. Det som framkommit tydligt i intervjuerna är att på grund av olika omständigheter så kan det se olika ut i olika fritidsverksamheter. Omständigheter som kan påverka fritidspedagogers strukturella och individuella förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter är faktorer som utmanande elevgrupper, stora elevgrupper, icke anpassade lokaler, brist på personal, tvånget att utföra elevassistentens arbetsuppgifter samt behovet att täcka upp vid hög sjukfrånvaro. När fritidspedagoger går in och täcker vid sjukfrånvaro eller får agera elevassistenter blir det på bekostnaden av deras planeringstid och motivation. Detta har stora likheter med den oro som Calander uttryckte i sin avhandling *Från fritidens pedagog till hjälplärare* (1999). Calander har i sin avhandling kommit fram till att fritidspedagogernas funktion har blivit att under skolans undervisning täcka vid frånvaro, personalbrist och lösa ekonomiska besparingar. Enligt Calander är det många fritidspedagoger som upplever sina yrkesroller och uppdrag som otydliga. Fritidspedagogerna får agera lärare, hjälplärare, konflikthanterare samt undervisa under skoldagen. Även Ackesjö et al. (2016:1) pekar på att fritidshemmet och undervisande lärare i fritidshemmet prioriteras i sista hand. Större del av fritidslärares tillvaro går till att stötta skolans och förskoleklassens verksamhet då det prioriteras i första hand. Vidare framkommer detta även i lärarförbundets rapport *Mer tid för kvalitet och arbetsglädje* (2018) att lärare i fritidshemmet lägger 40 procent av sin arbetstid utanför fritidshemmets verksamhet på grund av att de undervisar i ett skolämne eller får arbeta som elevresurs. Detta är tecken på att mycket lite har förändrats till det bättre sedan Calanders avhandling (1999) kring fritidspedagogernas förutsättningar.

När det gäller fritidspedagogernas strukturella och individuella förutsättningar upplever samtliga informanter att de har rätt förutsättningar på deras respektive arbetsplats. De uttrycker även att det kan se olika ut på olika arbetsplatser/fritidshemmets verksamheter. Informanterna upplever att deras planeringstid kan användas till att planera, förbereda, genomföra och utvärdera vilket ligger till grund för förutsättningar. Informanterna poängterar

att detta beror på den goda samverkan och kollegiala arbetet mellan skolans och fritidshemmets verksamhet.

7. Slutsats

Utifrån våra informanternas berättelser och utifrån denna studies resultat skiljer sig fritidspedagogers förutsättningar att arbeta med fysiska aktiviteter i fritidshemmet från pedagog till pedagog. Dels beror det på ens individuella förutsättningar som inställning till fysiska aktiviteter, dels beror det på vilken kompetens och arbetsuppgifter en har. Informanterna arbetar med fysiska aktiviteter i olika situationer under fritidstid. Utifrån informanternas berättelser kan vi döma att de fysiska aktiviteterna i fritidshemmets verksamhet för det mesta förekommer spontant i olika situationer. Ur vår studie kan vi inte dra några större paralleller generellt för fritidshemmen runt om i landet. Men enligt våra informanternas svar och upplevelser utifrån var de arbetar kunde vi se att fritidshemsverksamheterna trots allt fungerar bra.

Vidare kan vi konstatera att fritidshemmets utveckling går långsamt framåt. Fritidspedagogens roll kan fortfarande ses som den som kan täcka för och agera lärarassistent. Fritidspedagoger och fritidshemmets undervisning prioriteras fortfarande inte i första hand. Att bedriva kvalitativ undervisning utifrån elevers förmågor och behov är svårt. Det Calander skrev om i sin avhandling för mer än 20 år sedan är fortfarande aktuellt idag. Vilket våra informanter uttrycker. Trots att fritidspedagogutbildningen gjorts om flera gånger, senast år 2014 med ännu tydligare ramar för vad som förväntas i arbetet som fritidspedagog är deras förutsättningar inte alltid optimala. Även Andishmand (2017) och Ackesjö et. al (2016) som gjort senare forskning skriver om den problematik Calander skriver om i sin avhandling.

Mer forskning krävs i och kring fritidshemmet då vi lever i en tid där antalet inskrivna elever i fritidshemmet ökar. Vi lever i en tid där elever är mer stillasittande än någonsin. Fritidshemmet och de som verkar där bör lyssnas på mer och kräva de förutsättningarna som behövs för att bedriva mer fysiska aktiviteter i verksamheten.

Referenslista

Litteratur:

-
- Brinkmann, S & Kvale, S (2017) *Den kvalitativa forskningsintervjun.* (3. Uppl.) Lund: Studentlitteratur AB
 - Calander, F (1999), *Från fritidens pedagog till hjälplärare - Fritidspedagogers och lärares yrkesrelation i integrerade arbetslag, Diss,* Uppsala: Acta Univeritatis Upsaliensis
 - Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter,* (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
 - Ericsson, I. (2003) *Motorik, koncentrationsförmåga och skolprestationer: en interventionsstudie i skolår 1-3.* Diss. Malmö: Malmö Educational Studies (6)
 - Lundgren, U. P., Säljö, R & Liberg, C., (red.), (2014) *Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare,* (3 uppl.), Stockholm: Natur & Kultur
 - Säljö, R., (2015), *Lärande – En introduktion till perspektiv och metaforer,* Lund: Gleerups Utbildning AB

Elektroniska källor:

-
- Ackesjö, H., Nordänger, U & Lindqvist P., (2016), "Att jag kallar mig själv för lärare i fritidshem uppfattar jag skapar en viss provokation". *Om de nya grundlärarna med inriktning mot arbete i fritidshem* Artikeln hämtat från Educare (2016:1), 2020-05-01
http://muep.mau.se/bitstream/handle/2043/20473/Educare_2016.1_muep.pdf?sequence=2&isAllowed=y
 - Andishmand, C (2017), *Fritidshem eller servicehem, En etnografisk studie av fritidshem i tre socioekonomiska skilda områden,* Avhandling hämtat 2020-05-01,
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/52698/1/gupea_2077_52698_1.pdf
 - Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, *Förskolans förutsättningar för att främja fysisk aktivitet,* Stockholms län landsting, Faktablad 2018:7 hämtat 2019-11-20,
<https://www.folkhalsoguiden.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsoguiden/rapporter-och-faktablad/2018.7-forskolans-forutsattningar-for-att-framja-fysisk-aktivitet-faktablad.pdf>

- Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, *Förskolans förutsättningar för att främja fysisk aktivitet*, Stockholms län landsting, Rapport 2018:3 hämtat 2020-05-01, <https://www.folkhalsoguiden.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/folkhalsoguiden/rapporter-och-faktablad/rapport-2018.3-forskolans-forutsattningar-for-att-framja-fysisk-aktivitet.pdf>
- Centrum för idrottsforskning, 2017, 10 maj, hämtad 2020-03-25, <https://centrumforidrottsforskning.se/wp-content/uploads/2017/06/Fa-unga-ror-sig-tillrackligt.pdf>
- En rapport från Lärarförbundet, (2018), hämtat 2019-11-20, https://res.cloudinary.com/lararforbundet/image/upload/v1523346563/610ff28e9965518b115b5568bbefdb68/Mer_tid_fo_r_kvalitet_och_arbetsgla_dje-2000_la_rare_i_fritidshem_om_sin_arbetsituation.pdf
- Mattsson, C., Mikael, Jansson, E. & Hagströmer, M., (2016) *Fysiska aktivitet- begrepp och definition*, Stockholm, hämtat 2020-03-24 http://www.fyss.se/wp-content/uploads/2017/09/FA_Begrepp-och-definitioner_FINAL_2016-12.pdf
- Regeringskansliet, (2017), hämtat 2019-11-16, <https://www.regeringen.se/49aa12/contentassets/9bb222e992db4c1b94a40d1808803323/samling-for-daglig-rorelse.pdf>
- Riksidrottsförbundet, (2018), hämtat 2019-11-16, från <https://www.rf.se/RFarbetarmed/Aktuellaprojekt/rorelsesatsningiskolan>
- Skolinspektionen, (2010:3), hämtat 2020-03-25, <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2010/fritidshem/rapport-kvalitet-fritidshem.pdf>
- Skolverket, (2014), *Skolverkets allmänna råd med kommentarer*, Stockholm
- Skolverket, (2019), *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*, Stockholm. (Reviderad 2019)
- Thurén T, (2019) *Vetenskapsteori för nybörjare*, (3. uppl.) Stockholm.
- Vetenskapsrådet, (2017) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, hämtat 2019-11-20 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Missivbrev till informanter**Bilaga 1**

2020-03-06

Förfrågan om deltagande i studie om fritidspedagogers upplevelser kring förutsättningarna att arbeta med fysisk aktivitet i fritidshemmet.

Samtyckesblankett

Hej!

Vi är två fritidspedagoger som läser vår sista termin på Kristianstads högskola där vi kommer att examineras som grundlärare med inriktning till fritidshemmet. Vi söker 6 informanter som kan hjälpa oss genom att delta i vår intervjustudie till vårt examensarbete. Undersökningen kommer att ligga till grund för vårt undersökningsområde som innebär att vi vill komma åt fritidspedagogers upplevelser kring förutsättningarna att arbeta med fysisk aktivitet på fritidshemmet.

Intervjuerna sker separat med informanterna vid ett tillfälle under våren 2020. Vi har avsett ca 20-40 minuter per intervju som också kommer spelas in. Under inspelning kommer vi inte använda oss av personlig information som informantens namn etc. All datainsamling och material kommer att behandlas med hög sekretess och säkerhet. Alla deltagare i undersökningen garanteras full anonymitet enligt forskningsetiska principerna. Det innebär att deltagarna har rätt att avbryta sin medverkan när som helst. All datainsamling kommer endast att användas till vår studies ändamål och kommer att förstöras efter examination.

Med vänliga hälsningar,

Amer Fikic och Albana Momcila

Amer Fikic
Xxxamir.fikic@malmo.se

Albana Momcila
Albana.momcila@malmo.se

Studentens underskrift:**Studentens underskrift:**

Informantens underskrift:**Ort och datum:**

Intervju frågor

1. Vilket år utbildades du och vad heter din utbildning?
2. Hur länge har du arbetat som fritidspedagog?
3. Vad är fysisk aktivitet för dig?
4. Hur ser arbetet ut med fysisk aktivitet här i ert fritidshem?
5. Vilka förutsättningar har fritidshemmet att arbeta med fysisk aktivitet?
6. Vilka förutsättningar har du att arbeta med fysisk aktivitet?
7. Hur ser dina individuella/ strukturella förutsättningar att arbeta med fysisk aktivitet.
(Planeringstid, kvalifikation etc.)
8. Beskriv hur ni jobbar på ert fritidshem med fysisk aktivitet?
9. Hur motiverad är du i ditt arbete?